

Startup, czyli jaką formę działalności
gospodarczej wybrać i gdzie szukać
finansowania

Pojęcie Start-up'u

Start-up'em możemy nazwać nowo utworzone przedsiębiorstwo lub tymczasową organizację poszukującą modelu biznesowego, który zapewniłby jej zyskowy rozwój. Istnieje wiele definicji start-upów. Podmioty zaliczane do tej kategorii są najczęściej związane z technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi oraz sektorami high tech.

Najczęściej wskazywanymi cechami start-upów są:

- krótka historia działalności (do 5–10 lat),
- innowacyjność,
- wyższe niż w przypadku „tradycyjnych” przedsięwzięć ryzyko, ale również wyższy w przypadku sukcesu zwrot z inwestycji,

Formy działalności gospodarczej w Polsce

W Polsce istnieje wiele form działalności gospodarczej, które różnią się między sobą strukturą organizacyjną, odpowiedzialności za zobowiązania i wymogami prawnymi do jej założenia

- Jednoosobowa działalność gospodarcza: To najprostsza forma prowadzenia działalności gospodarczej, gdzie jedna osoba jest właścicielem i zarządza firmą. Właściciel ponosi pełną odpowiedzialność za zobowiązania firmy.
- Spółka cywilna: To forma działalności gospodarczej, w której dwie lub więcej osób prowadzi wspólnie działalność gospodarczą. Wszyscy partnerzy są równo odpowiedzialni za zobowiązania spółki.
- Spółki kapitałowe: To prawna forma organizacji podmiotów gospodarczych, w której istotą funkcjonowania jest kapitał. Wyróżniamy tutaj trzy typy: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna i prosta spółka akcyjna. Ich ustroj reguluje ustawa Kodeks spółek handlowych
- Spółki osobowe: W tych formach działalności gospodarczej, wspólnicy są odpowiedzialni za zobowiązania spółki do różnych stopni, w zależności od struktury spółki. W tej kategorii mamy: spółkę jawną, partnerską, komandytową, komandytowo-akcyjną.

W mojej prezentacji skupię się przede wszystkim na dogłębnym opisie wad i zalet tych, które są faktycznie wykorzystywane w świecie startupów.

Jednoosobowa działalność gospodarcza

Jej zaletą jest elastyczność w kwestiach formalnych: łatwo się ją rejestruje, zawiesza, zamyka lub zmienia się adres, jest to duży pozytywny aspekt, kiedy nie mamy pewności do naszego pomysłu na biznes. Stosunkowo prosta i tania księgowość. Do wad można zaliczyć comiesięczną opłatę ZUS, brak jakiegokolwiek ograniczenia za zobowiązania związane z działalnością. Trudności z pozyskiwaniem inwestorów. Forma ta najczęściej jest wykorzystywana przez inicjatywy “bootstrapowe”^[1], jako poboczna działalność.

¹Bootstrapping to w skrócie finansowanie biznesu z wykorzystaniem środków własnych, bez udziału kapitału zewnętrznego.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Kluczową zaletą tej formy działalności gospodarczej jest ograniczona odpowiedzialność w przypadku wspólników, natomiast członkowie zarządu mogą ponosić odpowiedzialność na podstawie wielu różnych przepisów, w tym po prostu za niezapłacone długi spółki. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest preferowana w przypadku inwestycji, gdyż inwestor może bowiem nabyć udziały w spółce. Dla wielu rozpoczynających działalność istotne jest, że zarówno wspólnicy spółki, jak i odpowiednio powołani członkowie zarządu nie podlegają obowiązkowym składkom na ubezpieczenie społeczne. Kolejnym pozytywem jest stosunkowo łatwa konwersja jeżeli zajdzie taka potrzeba w spółkę akcyjną. O ile jest brak obciążenia związanego z ubezpieczeniem społecznym, to koszty utrzymanie spółki są większe w szczególności droższa jest księgowość, gdyż wymagane jest prowadzenie pełnej księgowości. Trzeba też pamiętać, że koszt założenia spółki z o.o. jest większy, gdyż kapitał zakładowy musi wynosić co najmniej 5000 złotych. W tej formie występuje podwójne opodatkowanie, to znaczy spółka płaci podatek dochodowy od przychodów, które generuje (CIT), a wspólnicy, którzy chcą wypłacić ze spółki wypracowany zysk, również muszą go opodatkować podatkiem od osób fizycznych (PIT).

Prosta spółka akcyjna

Prosta Spółka Akcyjna oferuje wiele zalet, niska bariera wejścia z minimalnym wkładem wynoszącym 1 zł, możliwość obejmowania udziałów w zamian za wkłady pieniężne lub niepieniężne. Wkładem niepieniężnym na pokrycie akcji może być wszelki wkład mający wartość majątkową, w szczególności świadczenie pracy lub usług. Akcje mogą zostać objęte poprzez e-mail. Ważną zaletą będzie rejestracja przez internet. Jednak posiada ona kilka wad, jest to najmłodsza forma organizacyjna spółki kapitałowej, która pojawiła się 1 lipca 2021 roku, przez co może istnieć niepewność do praktycznych aspektów jej funkcjonowania. Brak możliwości notowania na giełdzie oraz podwójne opodatkowanie. Spółka wymaga prowadzenia pełnej księgowości.

Inne formy działalności gospodarczej

W Polsce, poza wskazanym we wcześniejszych slajdach, form działalności gospodarczej mamy cały zestaw spółek osobowych, które nie są tak popularne wśród startupów ze względu na konieczność comiesięcznego płacenia ZUS lub mniejsze zainteresowanie inwestorów w wchodzenie takie spółki. Konstrukcja „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa”, jednakże zmiany podatkowe spowodowały mniejszą opłacalność tego rozwiązania, zwiększając z kolei ryzyko z nim związane.

Spółka Akcyjna, chociaż daje dużo możliwości pozyskiwania kapitału (w tym poprzez wejście na giełdę), jest bardzo sformalizowana i droga w utrzymaniu, stąd też nie jest zbyt często stosowana.

Finansowanie Start-up

Finansowanie startupów to kapitał inwestowany w biznes wykorzystywany do uruchomienie firmy, zakup nieruchomości, zatrudnienie zespołu, zakup niezbędnych narzędzi, wprowadzenie produktu na rynek lub rozwijanie biznesu. Realizuje się najczęściej poprzez wykorzystanie przede wszystkim następujących form:

- bootstrapping,
- pożyczka,
- pozyskanie kapitału poprzez sprzedaż udziałów(inwestorzy zewnętrzni),
- subwencje/dotacje.

Bootstrapping

Główną zaletą bootstrappingu jest to, że właściciel cały czas sprawuje pełną kontrolę nad firmą, co sprawia, że jest ona bardziej elastyczna i zdolna do adaptacji względem zmian na rynku. Założyciel nie ma również również bez presji spłacenia zewnętrznych inwestorów lub spełnienia określonego celu wzrostu przez inwestorów. Jednakże istnieją wady tego typu finansowania jak: ograniczona ilość zasobów, która może ograniczyć możliwość rozwoju, poprzez brak środków na inwestycję w marketing lub zatrudnienie odpowiednich specjalistów. Wolniejszy rozwój względem startup-ów wspartych przez duży kapitał. Ryzyko finansowe ponoszone przez założyciela w przypadku nie wypalenia pomysłu.

Crowdfunding

Jest to metoda pozyskiwania kapitału od dużej liczby osób, zazwyczaj za pośrednictwem platform internetowych. Istnieją różne modele crowdfundingowe, system oparty na nagrodach lub oparty na akcjach. Do zalet tego typu finansowania można zaliczyć:

1. **Dostęp do kapitału:** Crowdfunding umożliwia dostęp do kapitału od szerokiego grona osób, które wierzą w projekt lub produkt. Może być szczególnie korzystny dla startupów, które mogą mieć trudności z uzyskaniem finansowania tradycyjnymi metodami.
2. **Szeroka ekspozycja:** Kampanie crowdfundingowe często generują znaczącą publiczność, co może skutkować zwiększoną świadomością marki i ekspozycją. Ta ekspozycja może przyciągać potencjalnych klientów, partnerów, a nawet tradycyjnych inwestorów.

Natomiast wady to:

1. **Czas:** Prowadzenie udanej kampanii crowdfundingowej wymaga starannego planowania, realizacji i ciągłego wysiłku. Może to być czasochłonne, odwracając uwagę zespołu od innych ważnych działań.
2. **Ryzyko niepowodzenia:** Kampanie crowdfundingowe nie są gwarantowane do sukcesu. Jeśli kampania nie osiągnie swojego celu finansowania, przedsiębiorca może nie otrzymać żadnych funduszy, a czas i wysiłek zainwestowany w kampanię mogą pójść na marne.

Pożyczka

Korzystanie z pożyczek jako metoda zdobycia kapitału na start startup'u ma swoje zalety jak i wady. Do zalet można zaliczyć:

- Możliwość budowy historii kredytowej naszej spółki.
- Zapewnienie kapitału na początkowy rozwój i koszty operacyjne spółki.
- Ochrona własnych zasobów finansowych.
- Lepsza kontrola spółki, poprzez brak potrzeby oddawania udziałów, w tej formie finansowania.

Wady:

- Koszta związane opłatą oraz oprocentowaniem za kredyt.
- Trudne do spełnienia wymagania kwalifikacyjne.

Subwencje/Dotacje

W Polsce możemy skorzystać ze wsparcia finansowego wynikającego z subwencji/dotacji po złożeniu odpowiednich wniosków. Programy z których możemy między innymi skorzystać to:

- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)
 - Startup Booster Poland – Smart UP
 - Współfinansowanie działań EDIH
- Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG):
 - Platformy startowe dla nowych pomysłów, Komponent IIa – Wsparcie rozwoju działalności gospodarczej startupu
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój:
 - Granty dla Seal of Excellence
 - Scale Up
- EIC Accelerator
- EIC Pathfinder
- EIC Transition

Niektóre z wymienionych przeze mnie programów nie prowadzą już naboru wniosków.

Inwestorzy Zewnętrzni

- **Venture capital** – rodzaj inwestowania zewnętrznego dla firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, w którym inwestor (najczęściej duże przedsiębiorstwo) wnosi do firmy wkład pieniężny poprzez wykup udziałów lub akcji. Taka osoba staje się współwłaścicielem startupu, wspiera finansowo projekt, ale również zarządza pracą i ingeruje w decyzje podejmowane w przedsiębiorstwie. Dzięki umowie zawartej na ściśle określony czas, właściciel startupu nie ma obawy, iż straci środki pieniężne z dnia na dzień.
- **Anioły biznesu** – w przypadku tego sposobu inwestowania w startup, mamy do czynienia jedynie z inwestycjami z własnych środków finansowych. Aniołowie Biznesu to prywatni inwestorzy, którzy chętnie szukają innowacyjnych przedsiębiorstw, gdzie za pomoc w postaci wkładu pieniężnego mają nadzieję uzyskać zyski z udziałów w startupie.
- **Fundusze inwestycyjne** – forma finansowania startupów, która polega na zbiorowym lokowaniu środków finansowych wpłacanych przez uczestników funduszu. Następnie środki te lokowane są w papierach wartościowych firmy, a zyski pochodzą głównie ze zmiany ich wartości.

Opis przykładowego start up

TEXT(wcześniej LiveChat Software) to wrocławskie przedsiębiorstwo z branży SaaS^[1], które jest jednym z największych na świecie producentów oprogramowania typu „live chat dla biznesu”. Spółka jako swoje usługi oferuje: LiveChat, ChatBot, HelpDesk, KnowledgeBase, OpenWidget. Na samym początku firma została założona jako sp. z o.o., jednak została później przekształcona w spółkę akcyjną. Firma uzyskała bardzo dobre wyniki finansowe, czego dowodem są skonsolidowane przychody w I kwartale roku finansowego 2023/24, które wyniosły 83,5 mln zł. Natomiast wyrażone w dolarach ARPU^[2] produktu LiveChat wyniosło 158,2 USD na koniec kwartału wobec 120,5 USD rok wcześniej. W tym samym czasie ARPU^[2] produktu ChatBot wzrosło do 122,5 USD wobec 102,5 USD rok wcześniej.

¹SaaS - Software as a Service

²ARPU - Average revenue per user

Źródła

<https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00171#1>

<https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00168>

<https://kms.org.pl/rozne-formy-prawne-dzialalnosci/>

<https://startup.pfr.pl/pl/baza-wiedzy/>

Kodeks spółek handlowych

<https://www.fepw.gov.pl/>

Copyright

Dziękuję za uwagę

Przygotował: Stefan Sudyk 173720